

TEMA OM AT VÆRE ORDBLIND

/ Side 4-5

LÆS OGSÅ

**Drømmejob i
Dyrehaven**

/ Side 8

**Med Bjørneklo-
banden i kamp**

/ Side 10

**Her vokser træerne
ind i himmelen**

/ Side 12

INDHOLD

- 03 Leder, Karina Bossen
- 04 Ordblind guldmaljevinder
- 06 Stort ansvar hos lille anlægsgartner
- 07 Det bedste er at gøre en forskel
- 08 Drømmejob i Dyrehaven
- 10 Med Bjørneklo-banden i kamp
- 12 Her vokser træerne ind i himmelen
- 13 Gartnere på bykirkegårde skal ikke lave kirketjeneste
- 14 Tak tillidsmand
- 15 Kort nyt
- 16 Har du ferie til gode?

GRØNT

7/2023 (47. Årgang)
ISSN 2246-2805

GRØNT er Danmarks største fagmagasin for den grønne branche. Magasinet udkommer 8 gange om året og udgives af Det Grønne Repræsentantskab, Rymarken 4, 8210 Aarhus V.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør:
Thomas Møller, 3F Aarhus Rymarken
thomas.moller@3f.dk
Telefon: 21 47 77 67

Redaktionsudvalg:
Line Bjørndal, 3F Odense GOPS
William Andersen, 3F Holstebro
Karina Bossen, 3F BJMF
Kim Gulbæk, 3F Aarhus Rymarken

Magasinet er uafhængigt af 3F og Det Grønne Repræsentantskab, og artikler i bladet afspejler ikke nødvendigvis repræsentantskabets eller 3Fs holdninger.

LAYOUT & TRYK:

Stibo Complete – stibocomplete.com

FORSIDEFOTO: Morten Herlev

OPLAG: 1. halvår 2023: 11.000

DEADLINE FOR NÆSTE UDGIVELSE: 27. november

IDÉER TIL ARTIKLER

Har du et forslag til en artikel eller et indlæg, så kontakt en af vores to journalister:

Maibrit Jürs
redaktion@dengronneportal.dk
Telefon: 30 31 31 46

Morten Herlev
redaktion@dengronneportal.dk
Telefon: 26 77 18 59

ANNONCESALG

Stibo Complete
Jette Sterndorff-Jessen
Telefon +45 76 10 11 47
jsje@stibo.com
stibocomplete.com

ABONNEMENT

GRØNT udsendes til 3F-afdelinger med kollektivt abonnement samt eksterne abonnenter og brancheorganisationer indenfor den grønne branche. Et abonnement koster 85 kr. om året.

VIL DU TEGNE ABONNEMENT?

Så send en mail til redaktion@dengronneportal.dk

3F-afdelinger med kollektivt abonnement:

Sjælland og Bornholm: BJMF, Bornholm, Frederiksborg, Frederiksværk-Frederikssund, København, Midt og Østsjælland, Nordøstsjælland, Storebælt.

Jylland: Als, Bjerringbro-Silkeborg, Esbjerg, Fredericia, Holstebro, Midtjylland, Randers, Ringkøbing-Skjern, Skiveegnen, Vest, Aalborg, Aarhus Rymarken.

Modtager du ikke GRØNT, så kontakt din lokale 3F-afdeling.

KARINA BOSSEN
3F BJMF

Ordblindhed skal ikke stoppe dig!

Til dig, der har svært ved at skrive og læse: 3F vil meget gerne hjælpe dig med at blive bedre.

Jeg ved godt, at du sikkert har haft en dårlig oplevelse i din skole, eller på din uddannelse og du tænker; det skal jeg ikke igennem igen. Men prøv! Jeg er selv ordblind og i gang med det online ordblinde-kursus som Den Grønne Gruppe har tilbudt de grønne medlemmer i hele landet.

Jeg kan stille og roligt mærke, at det hjælper mig nu. Så ræk ud bed om hjælp! Tænk, hvis du kunne blive bedre og gøre din hverdag nemmere.

Når man er ordblind, kan hverdagen være svær. At læse og skrive tager for nogle meget lang tid. Vi bruger mange kræfter på at skrive og læse det samme mange gange. Heldigvis kan vi i dag få hjælp af vores telefon og computer, der både kan læse op og stave for os. Men vi har stadig brug for at få hjælp til at lære at skrive tekster, korte som lange.

Dysleksi (ordblindhed) er et svært ord at sige, når man er ordblind.

Når man har dysleksi, har man svært ved at læse og stave. Man kan være dyslektiker på mange måder lige fra, at man ikke kan skrive sit eget navn og adresse og ikke kan læse, hvad der står på mælkekartonen i køledisken. Det kan også være en lille endelse eller et svært ord, der driller en gang imellem og alt derimellem. Lige nu kæmper jeg med at få ordene ned i denne her leder, fordi jeg er ord-

blind. Jeg er gået fra at være svært ordblind til at kunne skrive, så det er forståeligt.

I langt de fleste tilfælde med ordblindhed har man vanskeligheder med at få fat i de enkelte sproglyde i det talte sprog og med at sætte sproglyde sammen til stavelser og ord. Det er ikke nogen sygdom og ikke defineret ved nogen enkel psykologisk eller fysisk årsag. Og ja, vi ordblinde er helt normalt begavede – også dig!

Der er mange flere, som kæmper med ordblindhed i erhvervsuddannelserne end i mellemlange og lange uddannelser. Men nu til dags kræver selv håndværksuddannelserne, at vi skal dokumentere, at vi kan læse og skrive.

Derfor er der flere 3F'ere som kæmper med deres uddannelse. De er superdygtige håndværkere alligevel og en del ordblinde er meget kreative og tænker i billeder og ser tingene helt anderledes. Det kan også være en styrke!

Hvis du har brug for et godt eksempel, så se mig! Jeg er blevet faglig sekretær i en 3F-afdeling, og vi er mange hér, som synes, det er svært at læse og skrive! Jeg havde aldrig troet, at jeg kunne arbejde med faglige sager, men det kan jeg. Så lad IKKE din ordblindhed stoppe DIG!

Læs mere om ordblindhed – og hvordan 3F kan hjælpe dig – på side 4 og 5.

Ordblind guldmedaljevinder

Benjamin Bakkestrøm Jepsen har både vundet DM i Skills og fået to 12-taller til sin svendeprøve, selvom han er ordblind. Den 21-årige anlægsgartner er dermed et levende bevis på, at man sagtens kan nå helt til tops, selvom man har lidt svært ved at læse og skrive.

■ TEKST OG FOTO MORTEN HERLEV

I udkanten af Varde er Benjamin Bakkestrøm Jepsen i fuld gang med et stort anlægsprojekt med ny beplantning og belægning omkring en landejendom. Lige nu er han ved at plante buske og træer, og det er lige præcis her, mellem blomster og buske, at han er i sit rette element.

"Det var en sej kamp i folkeskolen med alt det boglige," husker han.

5 tegn på at du er ordblind

1. Du læser langsomt, og det er svært at overskue teksten.
2. Du læser forkert og får ikke fat i alle ord.
3. Du har svært ved at skrive de ord, du gerne vil.
4. Du har svært ved at kende forskel på bogstaver.
5. Du har svært ved at læse en sammenhængende tekst.

Heldigvis mødte han allerede i 8. klasse anlægsgartner Kirsten Falster-Hansen. Hun gav ham mulighed for at arbejde i hendes anlægsgartnervirksomhed Kreative Haver hver onsdag. Siden da kom han også i lære hos Kirsten, og nu har han været fastansat et års tid som færdigudlært.

Selvom hans forældre havde en mistanke om, at han måske var ordblind, var det først, da han skulle starte på Jordbrugets Uddannelsescenter Aarhus, mistanken blev bekræftet.

"Jeg tog en test, og den *bonede* ud. Det kom nok lidt som en overraskelse for mig, at jeg var ordblind, men det var samtidig også en afklaring for mig," fortæller Benjamin.

På skolen fik han stillet forskellige hjælpemidler til rådighed. Blandt andet en særlig computer og en lille scan-pen, som kan læse en A4-side op.

"Det var egentlig ikke fordi, jeg brugte hjælpemidlerne så meget, men de var rare at have ved hånden, hvis jeg skulle få brug for det."

Ingen svaghed at være ordblind

Benjamin afsluttede sin uddannelse i allerflotteste stil. Inden for få uger bestod han sin svendep prøve med to 12-taller, og derefter vandt han DM i Skills. Nu er han i fuld sving hos Kreative Haver, og han føler ikke, at hans ordblindhed er en gene for ham i hverdagen.

"Nogle gange kan jeg da godt have det lidt sådan "hvordan staver man lige til det", men så er mine kollegaer gode til at hjælpe. Men jeg synes, det er vigtigt, at der bliver sat fokus på at være ordblind, og at det ikke er en svaghed. Det er vigtigt, at man ved, at man kan få hjælp," siger Benjamin.

400.000

Cirka så mange danskere er ordblinde eller har læsevanskeligheder. **Det svarer til 7 % af alle danskere.**

Kilde: Ordblindeforeningen

I mellemtiden er Benjamins arbejdsgiver, Kirsten Falster-Hansen, dukket op. Hun har kun roser til overs for Benjamin og den udvikling, han har været igennem.

"Jeg tænker slet ikke over, at han er ordblind. I stedet kan jeg bare se, at det er noget af en blomstring, han har været igennem, siden han startede hos mig i 8. klasse. Her var han en forsagt og usikker dreng, der havde brug for et lille skub og lidt ekstra tid. Siden er han bare vokset så meget med opgaven, at vi nu næsten må sige "rolig nu" til ham en gang imellem!"

Få gratis hjælp hos 3F

Langt de fleste ordblind bliver bedre til at læse og skrive, hvis de får undervisning. Har du en mistanke om, at du er ordblind, så kan 3F hjælpe. Du skal starte med at kontakte din lokale 3F-afdeling. Herefter vil du blive bedt om at tage en test, som viser, om du er ordblind. Hvis du er ordblind, kan du få gratis undervisning. Der findes en lang række forskellige tilbud om undervisning og kurser. For eksempel gennem AOF og VUC.

Du kan også besøge PensionDanmarks hjemmeside læsogskrivbedre.dk. Her kan du tage en lille test, hvor du kan få en fornemmelse af, om du kunne have behov for hjælp til at læse og skrive. Læs mere på hjemmesiden www.læsogskrivbedre.dk.

Der er masser af hjælp at få

Anlægsgartner Peter Levin fra virksomheden Den Lille Anlægsgartner er stærkt ordblind. Han syntes, det var svært at være ordblind som dreng, men i dag tager han det mere afslappet:

"Jeg synes ikke selv, det er et tabu at snakke om at være ordblind. Jeg har lært at tackle det. Men jeg er glad for, at der er mere fokus på ordblindhed i dag. Det gør det nemmere for andre at få hjælp," siger han.

Tro på det

Trods læse- og skrivevanskelighederne har han selv været i stand til at uddanne sig til både anlægsgartner og senere jordbrugsteknolog, og han opfordrer andre ordblind til at tage ja-hatten på:

"Nogle bruger det lidt som en undskyldning for ikke at lære nyt, men jeg har valgt at være åben omkring mine udfordringer og tro på, at jeg kan nå de ting, jeg gerne vil. Det vil jeg også råde andre til at være. For der er masser af hjælp at få."

Anlægsgartner Peter Levin bruger smartphone til at hjælpe med at læse op og skrive tekster.

EFTERUDDANNELSE MED LØN

Er din virksomhed dækket af overenskomst på GLS-A/3F området kan du efteruddanne dig med løn, og virksomheden kan søge refusion.

Tag en snak med din arbejdsgiver eller Den Grønne Konsulenttjeneste.

Læs mere på dgkt.dk

Få hjælp til kompetenceudvikling hos vores fælles uddannelseskonsulent Lotte Julin Bock på 8740 3412.

DEN GRØNNE KONSULENT TJENESTE

◀ Jacob Juul Leth har fået en fod indenfor på arbejdsmarkedet hos Den Lille Anlægsgartner. Selvom han er stærkt ordblind, drømmer han om at uddanne sig: "Jeg kunne godt tænke mig at lære mere om træfældning. Så måske vil jeg prøve at finde et kursus som topkapper eller aborist til vinter."

Per Esbjerg Henriksen er en af flere ansatte, som startede som lærling hos Den Lille Anlægsgartner. Han har nu været ansat i over 23 år.

Stort ansvar hos lille anlægsgartner

Hos Den Lille Anlægsgartner i Horsens går de ansatte forrest for at sikre, at både lærlinge og folk fra kanten af arbejdsmarkedet bliver en vigtig del af holdet.

■ TEKST OG FOTO MORTEN HERLEV

Jacob Juul Leth har ikke haft den nemmeste vej til arbejdsmarkedet. Han er stærkt ordblind og har derfor ikke kunnet tage den klassiske vej fra folkeskole til erhvervsuddannelse til job. Men trods sine udfordringer er han nu på andet år ansat på fuld tid hos Den Lille Anlægsgartner i Horsens.

"Jeg fik et tip om, at jeg skulle prøve at snakke med Claus (Hahne – indehaver af Den Lille Anlægsgartner, red.). Han ville gerne ansætte mig i jobprøvning et par måneder. Det blev hurtigt lavet om til at fast job," fortæller Jacob Juul Leth.

Hos Den Lille Anlægsgartner har Jacob fingrene nede i rigtig mange forskellige ting, og det sætter han stor pris på. Samtidig er kollegaerne gode til at hjælpe ham, når ord og tal driller.

Alle hænder er vigtige

Det sociale ansvar er et fokuspunkt for Claus Hahne. Siden han startede sin virksomhed Den Lille Anlægsgartner i 1995,

har han altid haft lærlinge, og nu er han også begyndt at tage folk ind, som har brug for et puf for at komme videre. For eksempel har han ansat nogle skoletrætte folkeskoleelever, som får mulighed for at snuse til anlægsgartnerfaget et par gange om ugen. Og så giver han voksne fra kanten af arbejdsmarkedet en chance. I øjeblikket er der for eksempel tre personer ansat i fleksjob og én er i arbejdsprøvning. Derudover er der fem lærlinge – og det er ud af en samlet flok på 32 ansatte.

"For mig er alle hænder lige gode. Så jeg vil gerne give alle en chance for at vise, at de kan være med. Det kræver tid og tålmodighed, og af og til må vi også kaste håndklædet i ringen. Men jeg vil tro, at det lykkes i 75 procent af tilfældene. Det er guld værd at se, når de unge og dem, der haft det svært, løfter sig," fortæller Claus Hahne.

Behandler alle ens

Claus Hahne understreger, at det især er medarbejderne, som løfter det sociale an-

svaret. For det er dem, der har eleverne og fleksjobberne med ud på opgaver.

Det gælder for eksempel anlægsgartner Per Esbjerg Henriksen. Han er en af flere ansatte, som selv startede som lærling hos Den Lille Anlægsgartner. Nu glæder han sig over, at han kan være med til at lære fra sig:

"Jeg tænker ikke så meget over, hvilken baggrund folk kommer med, for vi behøver jo ikke være ens alle sammen. Det er ligesom med naturen: Biodiversitet er godt," siger han og fortsætter:

"Der er selvfølgelig forskel på, om de nye er faglærte eller ej i forhold til, hvad man kan forvente. Men uanset hvad, så tager jeg mig altid tid til at forklare dem, hvad de skal, og jeg sikrer mig, at de forstår det. Det er mit ansvar at lære dem noget, og jeg synes, det er fedt at kunne tage det ansvar på mig."

Det bedste er at gøre en forskel

Det er kun halvandet år siden, Mads Schamaitat Lond blev ansat som faglig sekretær i 3F Holbæk-Odsherred og han har allerede fået tegnet ti overenskomster. Hans største drøm er at få overenskomstdækket hele det grønne område i Holbæk-Odsherred, inden han går på pension.

■ TEKST OG FOTO MAIBRIT JÜRS

Han er vokset op med en fagligt aktiv mor og har fået fællesskab og solidaritet ind med modermælken. Så da muligheden for at søge jobbet som faglig sekretær i 3F Holbæk-Odsherred opstod for halvandet år siden, slog han til med det samme.

– Jeg har været TR og synes, at det faglige arbejde var spændende, men jeg ville gerne arbejde med det fagretlige. Det har jeg fået mulighed for som faglige sekretær, fortæller 34-årige Mads Schamaitat Lond.

Udover at tegne overenskomster og tage sig af de faglige sager, der kommer, går hans arbejdsdage blandt andet med at lave løntjek, tage på virksomhedsbesøg og holde fyraftensmøder. Her kan medlemmerne møde ham og få råd og hjælp.

– Jeg holder meget af at være i kontakt med medlemmerne. Det bedste ved jobbet er at gøre en forskel for mennesker, der står i en svær situation. Det er virkelig dejligt at kunne hjælpe dem igennem.

Ordentlige forhold

Han var egentlig stilladsarbejder og det var lidt af et spring fra byggepladsen til skrivebordet. Men som TR havde han allerede kendskab til at sidde i en forhandlingsposition og med en håndfuld kurser og lidt hjælp fra gode kolleger har Mads hurtigt fundet sig til rette i jobbet.

– Jeg har kunnet bruge min fændivoldskhed fra stilladsbranchen til arbejdet med at få tegnet flere overenskomster på det grønne område.

– Jeg oplever, at nogle arbejdsgivere beklager sig over, at de ikke kan holde på de ansatte, men samtidig er de ikke meget for at snakke overenskomster. Men hvis de vil have kvalificeret dansk arbejdskraft, er de nødt til at forstå, at de skal give deres medarbejdere ordentlige forhold.

Første overenskomster på Sjælland

På sine første halvandet år har Mads fået tre overenskomster hjem med malkebønder. De første på Sjælland nogensinde, så det er lidt af en bedrift.

– I stilladsbranchen er der en høj grad af faglig organisering. Det er kommet lidt bag på mig, hvor få der er organiserede på det grønne område, siger Mads.

Han kan godt blive lidt frustreret, når han ikke kan få andre til at forstå, hvorfor det er vigtigt at være omfattet af en overenskomst.

– Jeg bliver jævnligt kontaktet af folk, der er i en gul fagforening, hvor de ikke får den hjælp, de har brug for. Jeg havde for eksempel et medlem, som jeg skaffede 200.000 kroner i manglende betaling. Hans makker ville også gerne have hjælp,

men han var desværre ikke medlem af 3F. Jeg ville gerne have hjulpet ham, men det er jo for sent at tegne en forsikring, når huset er brændt.

Vil helst forebygge

I år har Mads indtil videre skaffet sine medlemmer 1,3 millioner kroner i manglende løn, feriepenge med mere.

Han erkender, at behovet for hans arbejde nok vil være der mange år endnu. Men allerhelst så han, at der slet ikke var nogle faglige sager. For Mads vil hellere forebygge problemerne ved, at arbejdsgivere kontakter ham, når de er i tvivl om, hvordan man lønner efter overenskomsterne.

– Min største drøm er at nå at overenskomstdække hele det grønne område i Holbæk-Odsherred, inden jeg går på pension.

Drømmejob i Dyrehaven

Skovløber William Siefert har måske verdens bedste arbejde. Han selv kunne i hvert fald ikke ønske sig noget bedre end at tilbringe sine dage i Dyrehaven og glæder sig altid til at komme på arbejde.

■ TEKST OG FOTO MAIBRIT JÜRS

Solen skinner ned gennem trækroneerne, hvor de gyldne efterårsblade skal til at slippe deres greb, da William kører gennem Dyrehaven nord for København. Bag i pickup'en ligger de tre dådyr, han har skudt denne morgen.

Som skovløber er det William Sieferts opgave at regulere bestanden af kronhjorte, dådyr og sikahjorte i Dyrehaven. I vinterhalvåret går dagene med at udvælge og skyde de dyr, der skal væk. Det er gamle dyr, der ellers ville omkomme og unge dyr, der ikke vokser som de skal.

– Vi bruger meget tid på selekttere, så det er de stærkeste dyr, vi har tilbage, fortæller William og udpeger en kronhjort med et gigantisk gevir ved navn Valentino som flokkens anfører.

Alle hannerne får navne, og William og hans kolleger kender forskel på dem og holder øje med, at de er sunde og raske. De får lov at blive 12 år.

– Når hannerne bliver gamle, kan de ikke længere holde førerpositionen. Hvis vi ikke skød dem, ville de blive slået ihjel af yngre

hanner og dø på en langt mere pinefuld måde.

Verdenskendte dyr

Somrene i Dyrehaven går med at optælle og udvælge de cirka 700 dyr, der skal skydes eller sælges den kommende vinter.

Nogle af dem eksporteres nemlig til andre dyrehaver rundt om i verden.

– Vores dyr er verdenskendte for deres sundhed, stærke gener og store gevirer, fortæller William.

Så når der bliver solgt dyr til andre haver, nøjes William med at skyde dem med bedøvelsespil, give dem beroligende medicin og sende dem afsted i transportkasser.

– Det er faktisk det eneste tidspunkt, hvor jeg kan komme helt tæt på de levende dyr. De får beroligende medicin, så de ikke bliver stressede under transporten og så bliver de helt rolige, fortæller han.

Holder meget af formidling

William har været skovløber i Dyrehaven i fem år og han kunne ikke forestille sig et bedre job.

– Jeg glæder mig altid til at komme på arbejde. Ikke to dage er ens, jeg får masser af frisk luft og motion, og så får jeg snakket med en masse interesserede besøgende i haven, fortæller den 54-årige skovløber.

Dyrehaven har hvert år 7,5 millioner besøgende, og mange er nysgerrige, når William kommer gående med sit gevær over skulderen. Lige nu er der efterårsferie og Dyrehaven er fuld af mennesker, der er ude for at nyde efterårssolen. Flere kommer hen for at snakke med William.

– Der er mange, der gerne vil høre, hvad jeg laver og jeg fortæller gerne om dyrene og haven. Formidlingen er nok noget af det, jeg holder mest af ved jobbet, siger han.

Vant til lugten

Som flere og flere mennesker dukker op på stierne, kører William tilbage til det sorte træhus udenfor Dyrehavens røde port. Bygningen rummer et lille slagteri og et kølerum. Han slæber de tre dådyr ind i slagterummet og begynder at fjerne indvolde.

De dådyr, der bliver skudt i Dyrehaven, sælges og kødet ender på forskellige restauranter i Danmark.

En del af opgaven som skovløber i Dyrehaven er at gøre dådyr klar til videresalg, efter de er skudt.

William tager blodprøver af de dådyr, han skyder, til et forskningsprojekt.

– Vi sælger dyrene til en kødgrossist, og så kommer de ud på restauranter i hele Danmark, forklarer han, mens blod og indvolde vælter ud af det største dyr og ned i en plastikkasse.

– Det er ikke alle kollegerne, der er lige vilde med denne del af opgaven, men min far var kødgrossist, så jeg er vant til lugten i et slagteri.

Mens han "brækker dyret", som det kaldes, tjekker han, at indvoldene ser sunde ud og tager en blodprøve til et forskningsprojekt.

Drømmejob i Dyrehaven

Det er vist ikke en overdrivelse at sige, at William har fundet sit drømmejob i Dyrehaven. Han håber, at han kan få lov at blive her, til han skal pensioneres. Han har tidligere været skovarbejder og fædet træer på akkord, og det er ikke et job, man bliver gammel i.

– Det er heldigvis ikke så fysisk krævende at regulere dyr, så forhåbentlig kan jeg blive her resten af mit arbejdsliv.

Skovløber William Siefert kan komme helt tæt på sikahjortene, der er i brunst lige nu.

Inden William kan trække af arbejdstøjet, skal han ud at fodre rovfuglene i Dyrehaven. For intet skal gå til spilde og et festmåltid af indvolde venter havens ravne, havørne og glenter.

Inden han kommer så langt, dukker der dog en børnehave op, og William tager sig

god tid til at vise børnene dyrene, der hænger i kølerummet.

Efter at have vinket farvel til de benovede og glade børn, ryger plastikkassen med indvolde op på ladet af pickup'en, og William triller afsted til dagens sidste opgave.

Gør din arbejdsdag bedre

Husqvarna 500-serie motorsave

Husqvarna har professionelle kædesave til enhver udfordring. Fra præcisionsskæring i trætoppene til de mest krævende fældningsopgaver. Med en imponerende let manøvreedygtighed og knivskarpe kæder, er de designet til en arbejdsdag skoven.

Kim René Sørensen (tv.) og Kætil Leo Rokkjær bruger op mod en måned om året på at bekæmpe bjørneklo i Skanderborg Kommune.

Med Bjørneklo- banden i kamp

Skanderborg Kommune fører en aktiv udryddelseskamp mod den giftige og invasive plante, kæmpebjørneklo. Kim René Sørensen og Kætil Leo Rokkjær går forrest i kampen.

■ TEKST OG FOTO MORTEN HERLEV

Det ser ganske idyllisk ud ved Langdal Bæk tæt på den lille stationsby Alken mellem Ry og Skanderborg. Vandet klukker, fuglene pipper og naturen er grøn og frodig. Men lige midt i al idyllen lurer faren. Få meter fra bækken står en samling af den berygtede kæmpebjørneklo; en invasiv og giftig plante, som både gør nas at komme i berøring med, som presser andre plantearter væk, og som kan forårsage erosion i skovbunden, når den dør ud. Kort sagt: En uvelkommen plante i den danske natur.

I Skanderborg Kommunes materielgård i Ry er det de to specialarbejdere, Kim René Sørensen og Kætil Leo Rokkjær, som går forrest i kampen mod den giftige plante.

Bevæbnet med spader er de rykket ud til Langdal Bæk denne septemberdag med licens til at dræbe.

"Jeg har været med til at bekæmpe bjørneklo i 15 år. Da vi startede, var der vel 3000 planter rundt omkring. Nu er det tal i hvert fald halveret, og de står kun 59 forskellige steder," fortæller Kim.

Bølger af angreb

Kætil og Kim rykker typisk ud 3-4 gange om året. Her udsætter de planterne for forskellige angreb. Om foråret rodstikker de, forklarer Kætil. Det vil sige, at de skærer planternes rødder over, så de forhåbentlig dør. Om sommeren skærer de blomsterhovederne af de planter, som alli-

Kæmpebjørneklo

Kæmpebjørneklo er en invasiv plante, som er uønsket i den danske natur. Planten kan blive op til fem meter høj, og i gennemsnit sætter en plante 20.000 frø.

I de seneste årtier har den bredt sig voldsomt i den danske natur, hvor den fortrænger andre plantearter.

Kæmpebjørnekloens saft gør huden ekstremt følsom over for sollys og kan give alvorlige forbrændinger.

Kilde: Naturstyrelsen. Privatfoto.

gevel er vokset frem, og om efteråret er det de fuldt udvoksede blomsterskærme, som bliver skåret af og kørt til forbrænding.

Efter sådan en behandling skulle man tro, at kampen var vundet, men sådan er det ikke altid. For den hårdføre plante har det med at vende tilbage igen – og dukke op helt nye steder.

"Frøene kan ligge i dvale, og nogle af planterne kan blive spredt med bækken eller med vilde dyr," fortæller Kætil.

"Jeg må nok have slæbt et frø med hjem på min sko en dag, for lige pludselig så havde jeg bjørneklo derhjemme mellem fliserne!" supplerer Kim.

Stinkbomber

De er fremme ved kampzonen. Kim og Kætil ifører sig handsker, briller og vandafvisende tøj – for det er plantens saft, man især skal passe på.

"Får man saft på sig, så er det med at skynde sig at vaske det af med vand og sæbe. Det er som at få en 2. gradsforbrænding, hvis der kommer sollys på saften," siger Kætil.

Han sender et 45 graders spadehug afsted mod bjørnekloens rødder. Efter gentagne hug brister hjerterothen og planten er uskadeliggjort. Imens breder der sig en karakteristisk stank i skovbrynet.

"Du er aldrig i tvivl om, når der er bjørneklo i nærheden med den stank," konstaterer Kim med et smil.

Han kigger ud over de øvrige planter og tager en beslutning:

"Når der er så mange planter her, så er det nemmere at lade dem gå i blomst og så kappe hovederne på dem til den tid."

Resten af bjørneklørerne får altså lov til at leve videre lidt endnu. Men næste sommer vender bjørneklo-banden stærkt tilbage.

Kim René Sørensen kan skrive under på, at bjørneklo er en modbydelig modstander. Denne sommer faldt han og stødte armen ned i planterne. Resultatet var et kæmpe sår på underarmen. "Jeg tror sgu ikke, jeg sov en hel uge. Så ondt gjorde det," husker han. Heldigvis dulmede et saltbad på Læsø til sidst smerterne.

Privatfoto

Gartner eller specialarbejder til Aalborg Kommunes kirkegårde

Aalborg Kommune har tre kommunale kirkegårde: Almen, Søndre og Østre Kirkegårde. Hver kirkegård har et kapel og på Østre Kirkegård findes også et krematorium. Entreprenør By og Land forestår den praktiske drift af kirkegårdene.

Vi varetager vedligeholdelse af grønne områder samt pleje og vedligeholdelse af forskellige gravstedstyper. Vi anlægger gravsteder som betalingsarbejde for borgere samt anlæg som en del af udviklingsplanen for kirkegårdene. Dertil kommer mere specifikke kirkegårdsopgaver som gravning af grav, gravning af urnegrav, gravkastning, urnenedsættelse, grandækning og kapeltjenester. Kapeller og Krematorium er også i drift om lørdagen.

Læs hele stillingsopslaget på www.aalborg.dk
Gå til siden Job og Karriere → Se ledige job → Teknik, miljø, veje og parker, og find stillingsopslaget.

Løn og ansættelsesvilkår

Løn efter gældende overenskomst mellem KL og 3F. Arbejde om lørdagen kan forekomme.

Vil du vide mere?

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte Jerrick Park Bisgaard på tlf.: 25202452 eller Leif Thomsen på tlf.: 40606379.

Ansøgningsfrist

Senest d. 24. november 2023.

Send ansøgning

Du sender din ansøgning på Aalborg Kommunes hjemmeside www.aalborg.dk.

Gå til siden Job og Karriere → Se ledige job → Teknik, miljø, veje og og parker og find stillingsopslaget. Tryk på knappen "Send ansøgning" og udfyld formularen. Derefter du uploade ansøgning, CV m.m.

**Aalborg
Kommune**

Her vokser træerne helt ind i himmelen

Flere og flere vælger skoven som deres sidste hvilested. Derfor skyder skovkirkegårde og skovbegravelsespladser i øjeblikket op i stor stil. GRØNT har kigget nærmere på fænomenet og er taget en tur i skoven.

■ TEKST OG FOTO MORTEN HERLEV

Sveden pibler frem på panden af Dan Andersen, imens han igen presser det motordrevne urnebor ned i jorden. Med en mekanisk knurren sætter maskinen i gang, men der går ikke mange sekunder, før boret stopper med et brat klunk. "Der er en stor rod dernede," siger han forpustet. Hans kollega Lars Lorenzen kommer hen og kigger ned i hullet. Han foreslår, at Dan graver lidt mere mod venstre. Der ser jorden blødere ud. Store rødder er svære at hakke sig igennem. Dan flytter på boret og giver det endnu et forsøg. Denne gang med større held. "Er vi nede?" spørger Lars. "Det tror jeg," svarer Dan.

I ét med naturen

Dan Andersen er anlægsgartner i OKNygaard, hvor han står for den daglige drift af kirkegårdene i Odense Kommune. Hver anden mandag og tirsdag skifter han dog

kirkegårdene ud med skoven Kohaven i Odense for en stund. Her gør han huller klar til urnenedsættelser i Kohavens Skovbegravelsesplads, som var landets første af sin slags, da den åbnede i 2014. Dan har næsten været med fra start, så han har lavet hullerne til langt de fleste af de i alt 257 urner, som med tiden er blevet sat ned i skoven.

Modsat de traditionelle kirkegårde er der ingen begravelsesceremonier, buketter eller gravsten på en skovbegravelsesplads. Her er kun store træer og en frodig skovbund, som asken fra den afdøde bliver en naturlig del af.

Mange vil efterhånden gerne finde deres sidste hvilested i skoven, og siden Odense Kommune oprettede landets første skovbegravelsesplads i 2014, er over 20 flere kommet til. Fælles for alle skovbegravelsespladserne er, at de ligger i ikke-indviet jord.

Skoven i kirken

Vil man stedes til hvile i indviet jord, er det stadig på landets kirkegårde, det foregår. Her har man dog også med i udviklingen mod et mere naturligt sidste hvilested, og flere steder er områder eller hele skovstykker indrettet som såkaldte skovkirkegårde med masser af træer. Silkeborg Kirkegård var en af de første kirkegårde til at etablere en skovkirkegård. I dag vælger hver tredje af "kunderne" skovkirkegården som sidste hvilested.

Her møder GRØNT kirkegårdsgartner Lars Sandholm ved indgangen til den tre hektar store skov. Vi bevæger os ind under de skyggefulde trækrone. Vidste man ikke bedre, kunne det ligne enhver anden dansk skov. Her er der nedsat små 600 urner rundt omkring i skovbunden. Lars Sandholm peger på et lille skilt med tallet "49", der er diskret placeret nogle meter forude. Det er et opmålingspunkt,

Dan Andersen (th) har gravet hundredvis af urnehuller i Kohave Skovbegravelsesplads, som i 2014 blev landets første af sin slags. Siden er over 20 andre skovbegravelsespladser kommet til.

Skovkirkegårde

Ligger i et afsnit af en kirkegård – måske en hel skov – og er ejet af den danske folkekirke. Urnerne bliver nedsat i indviet jord.

Skovbegravelsespladser

Ligger i fredskov. Det vil sige, at skoven ikke må fældes. Skovene er ofte ejet af private – typisk godsejere. Dog har Randers og Odense Kommune også skovbegravelsespladser. Urnerne bliver nedsat i ikke-indviet jord.

"Det kan tage alt fra fem minutter til over en halv time at bore et hul. Hvis der er store sten, er det mere besværligt. Og hvis der er lange rødder, skal jeg have fat i min bajonetkniv," fortæller Lars Sandholm, der er kirkegårdsgartner på Silkeborg Kirkegård.

Lars kan pejle efter, når han skal bore nye huller. Han har lige gravet et friskt hul denne formiddag.

Som kirkegårdsgartner er han involveret i flere forskellige former for begravelser og urnenedsættelser, og han er selv godt tilfreds med, at arbejdsopgaverne nu også inkluderer at gøre huller klar til urnenedsættelse i skoven:

"Sådan en skøn dag som i dag, så er det da dejligt at gå her i skoven og arbejde," siger han.

KENDELSE:

Gartnere på bykirkegårde skal ikke lave kirketjeneste

■ TEKST MORTEN HERLEV

Gartnere og gartnerarbejdere, som arbejder på bykirkegårde, kan ikke blive pålagt at skulle udføre kirkelige handlinger inde i kirken (f.eks. bryllupper, begravelser, dåb, osv.). Denne form for arbejde ligger nemlig uden for dækningsområdet af organisationsaftalen. Det har en faglig voldgift slået fast den 1. oktober.

Gartnerne skal i stedet koncentrere sig om at varetage opgaver udendørs, der ligger naturligt til gartnerarbejdet. Det vil sige at grave graven, lægge blomster ud efter den kirkelige handling og være til stede ved jordbegravelser, urnenedsættelser og lignende. Altså arbejde der foregår udenfor på kirkegården.

3F blev opmærksom på problemet, da et lokalt menighedsråd besluttede at pålægge samtlige gartnerne og gartnerarbejdere at være til stede inde i kirken ved de kirkelige handlinger. Et 3F-medlem blev ovenikøbet opsagt, fordi hun ikke ønskede at udføre de kirkelige handlinger. Den faglige voldgift slog fast, at afskedigelsen var uberettiget, og at medlemmet får en godtgørelse på 100.000 kroner.

Bliv klar til enhver udfordring

Husqvarna professionelle batteriprodukter
Sortimentet af professionelle batteriprodukter leverer al den kraft og effektivitet, du har brug for til krævende, professionel pleje af grønne områder eller træer. Lavt støjniveau, ingen CO2-emission under betjening, ingen os – og fremragende resultater.

Tak tillidsmand

Der var mange kærlige ord og store skulderklap, da forhandlingssekretær Flemming Grønsund tog afsked med 3F for at varetage sit nye arbejde som næstformand i Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH).

■ TEKST OG FOTO MAIBRIT JÜRS

Han er kendt for at sige sin mening, at arbejde til langt ud på natten og at blive ved at kæmpe, til han når i mål. Han er også kendt for at være en god kollega, en god ven og så selvfølgelig for at være ræverød – altså RIGTIG ræverød.

Lokalet var fyldt til bristepunktet, da forhandlingssekretær i Den Grønne Gruppe Flemming Grønsund holdt afskedsreception

efter 27 år i 3F. Talerne var mange og de var alle fulde af kærlige ord, underholdende anekdoter og gode ønsker for fremtiden.

– Du har kæmpet for medlemmernes rettigheder med ordentlighed, engagement og respekt. Jeg er glad for at kunne sende en særdeles velkvalificeret og engageret mand videre til FH's ledelse, sagde forbundsformand Henning Overgård i sin tale.

Fagligt aktiv fra starten

Flemming Grønsund nåede knapt at blive udlært væksthusegartner, inden han blev fagligt engageret. Allerede som lærling var han aktiv i gartnerens landsklub, blev hurtigt tillidsrepræsentant og i 1996 blev han faglig sekretær i 3F's grønne gruppe – og redaktør på Magasinet GRØNT. Siden studerede han arbejdsret og blev i 2015 forhandlingssekretær i den grønne gruppe.

Gennem årene har han vedholdende kæmpet for at få tegnet så mange overenskomster som muligt og han har sat et stort aftryk på medlemmernes arbejdsforhold.

– Jeg er stolt af at have været med til at udbrede kendskabet til en række grønne områder, fået lavet en masse overenskomster og at fået styrket de grønne uddannelser, siger han.

Truet med jagtgevær

Gennem årene er Flemming Grønsund blevet kendt som en hård men god forhandler. Nok har han skabt flere venner end fjender, men engang gik det så hårdt for sig, at han blev truet af en gal gartner.

– I en af mine første sager om underbetalt udenlandsk arbejdskraft, kom ejeren af det her gartneri på Amager pludselig kørende i sin traktor og truede mig med et jagtgevær, fortæller Flemming Grønsund.

Helt så hedt har det dog ikke gået for sig siden og selvom han har givet arbejdsgiverforeningerne kam til deres hår, er han blevet mødt med respekt for sin ordentlighed og dygtighed.

Tak tillidsmand

Ingen fest uden sang og det var naturligvis på sin plads med en fællessang. Flere måtte rømme sig undervejs i Carsten Bo Jensens sang 'Tak tillidsmand' for at komme igennem de rørende og rammende ord i teksten, der kunne have været skrevet til lejligheden.

Flemming Grønsund selv fik sagt farvel med ordene:

– Jeg har elsket at være her. Jeg har elsket at lave overenskomster. I har været nogle fantastiske kolleger og det er svært at tage afsked.

Efteruddannelse

Anlægsgartner og greenkeeper

Anlægsgartner kompetencefonden giver dig mulighed for at komme på dét kursus, du brænder for, i arbejdstiden – og med fuld løn.

Tag på kursus i arbejdstiden med fuld løn!

Danske Anlægsgartnere

3F Den Grønne Gruppe

Lønstigninger for ansatte i det offentlige

Den 1. oktober har ansatte på overenskomster med KL (kommunerne) og Staten fået en lønstigning. Ansatte i Staten (fx gravermedhjælpere og gartnere på kirkegårde og skov- og naturteknikere i Naturstyrelsen) har fået en lønstigning på 0,33 procent. Reguleringsprocenten stiger fra 1,498304 til 1,516971 beregnet på grundlønningen fra 2000-niveau.

Ansatte i kommunerne (for eksempel specialarbejdere og faglærte gartnere) har fået en lønstigning på 1,25 procent. Er du ansat på overenskomst med Staten eller KL, så husk at tjekke din lønseddel i slutningen af måneden for at sikre dig, at du har fået din lønstigning. Reguleringsprocenten stiger fra 1,155339 til 1,159197 beregnet på grundlønningen fra 2012-niveau.

Lærlinges pensionssatser følger nu overenskomsterne

3F Den Grønne Gruppe og arbejdsgiverforeningen GLS-A er blevet enige om at forhøje pensionssatserne for 18-19-årige lærlinge under erhvervsuddannelse med virkning fra 1. januar 2023. Det betyder, at lærlingenes pensionssatser fra 1. oktober og frem følger pensionssatserne i de gældende overenskomster. Arbejdsgiverne betaler differencen mellem de hidtidige indbetalinger på 5,10 procent og den forhøjede indbetaling på 8,66 procent i perioden 1. januar til 30. september.

Ændringen skyldes, at et protokollat til den nuværende overenskomst mellem 3F og GLS-A tilsagde, at pensionssatserne skulle ændres, hvis Arbejdsgivernes Elevrefusion anerkendte at refundere en højere procent.

AKTIVITETSKALENDER 2023 - 2024 / Den Grønne Gruppe

Navn	Dato	Sted	Tilmelding Skal ske gennem den lokale 3F afdeling
GRUNDUDDANNELSER (MODUL 1 OG 2) I 2023/2024:			
Grøn Gruppe	27. nov. – 1. dec (M1) + 15. – 19. januar 2024 (M2)	Langsøhus	FIU: 1156-23-00-02 + 1256-24-00-02
	19. – 23. februar (M1) + 18. – 22. marts 2024 (M2)	Smålandshavet	FIU: 1156-24-00-01 + 1256-24-00-01
Kommune og regioner	22. - 26. januar (M1) + 19.-23. februar (M2)	Smålandshavet	FIU: 1154-24-00-01 + 1254-24-00-01
	13.-17. maj (M1) + 10.-14. juni (M2)	Smålandshavet	FIU: 1154-24-00-02 + 1254-24-00-02
	9.-13. september (M1) + 7.-11. oktober (M2)	Langsøhus	FIU: 1154-24-00-03 + 1254-24-00-03
	28.okt-1.nov. (M1) + 2.-6. december (M2)	Smålandshavet	FIU: 1154-24-00-07 + 1254-24-00-07
Offentligt ansatte	18. – 22. marts (M1) + 15.-19. april (M2)	Smålandshavet	FIU: 1154-24-00-05 + 1254-24-00-05
	23.-27. september (M1) + 21.-25. oktober (M2)	Langsøhus	FIU: 1154-24-00-06 + 1254-24-00-06
	4.-11. november (M1) + 25.-29. november (M2)	Langsøhus	FIU: 1154-24-00-04 + 1254-24-00-04
ØVRIGE KURSER OG AKTIVITETER			
Skovarbejdernes julekonference	11. - 12. december 2023	Langsøhus	FIU: 2030-23-00-14
LUU Topmøde – Den Grønne Gruppe	11. januar 2024	3F Odense GOPS	FIU: 2034-24-00-11
Overenskomstkursus for Danish Agro	17. – 18. januar 2024	Laugesens Have	FIU: 2034-24-00-01
Overenskomstkursus for jord- og skovbrug samt gartnere på GLS-A området	5. – 6. februar 2024	Laugesens Have	FIU: 2034-24-00-02
Overenskomstkursus for agroindustrien	4. – 6. marts 2024	Laugesens Have	FIU: 2034-24-00-03
Årsmøde for anlægsgartnere, Grøn Landsbrancheklub	20. – 22. marts 2024	Langsøhus	FIU: 2034-24-00-12
Årsmøde: Landsbrancheklubben for Kirke- og kirkegårdsansatte ved by- og landsbykirkegårde	22. – 23. marts 2024	Langsøhus	FIU: 1999-24-42-01
Den Grønne Gruppens Netværkskonference	2. – 3. april 2024	Langsøhus	FIU: 2034-24-00-04
Fælles overenskomstkonference for DAG, BL, DI II	8. – 10. april 2024	Rørvig Centret	FIU: 2034-24-00-05
Brankekursus for faglige dyrepassere	14. maj 2024	3F Fredericia	FIU: 2030-24-00-04
Overenskomstkonference for kartoffelmelsfabrikker	14. – 15. maj 2024	3F Aalborg	FIU: 2034-24-00-06
Brankekursus for mejeri – tillidsvalgte	23. – 24. maj 2024	Laugesens Have	FIU: 2034-24-00-07
Minibrancheuge for TR i kommuner og regioner	27. - 29. maj 2024	Langsøhus	FIU: 2030-24-00-05

Husk at sende emner til aktivitetskalenderen til morten.herlev@3f.dk

Har du ferie til gode?

Den 31. december udløber den nuværende ferieafholdelsesperiode. Her er tre tommelfingerregler:

- Husk at bede om udbetaling eller overførsel, hvis du har ferie til gode. Ellers går feriedagene tabt.
- Du kan højst få udbetalt eller overført én af dine i alt fem ferieuger – og du skal aftale det med din arbejdsgiver.
- Hvis du vil have feriedagene udbetalt, bliver de automatisk udbetalt til dig senest 31. marts 2024.

Har du været ansat på deltid, ansat hos flere arbejdsgivere samme år, eller er du forhindret i at holde ferie, så gælder der særlige regler. Her kan din lokale 3F-afdeling hjælpe.

SHUTTERSTOCK

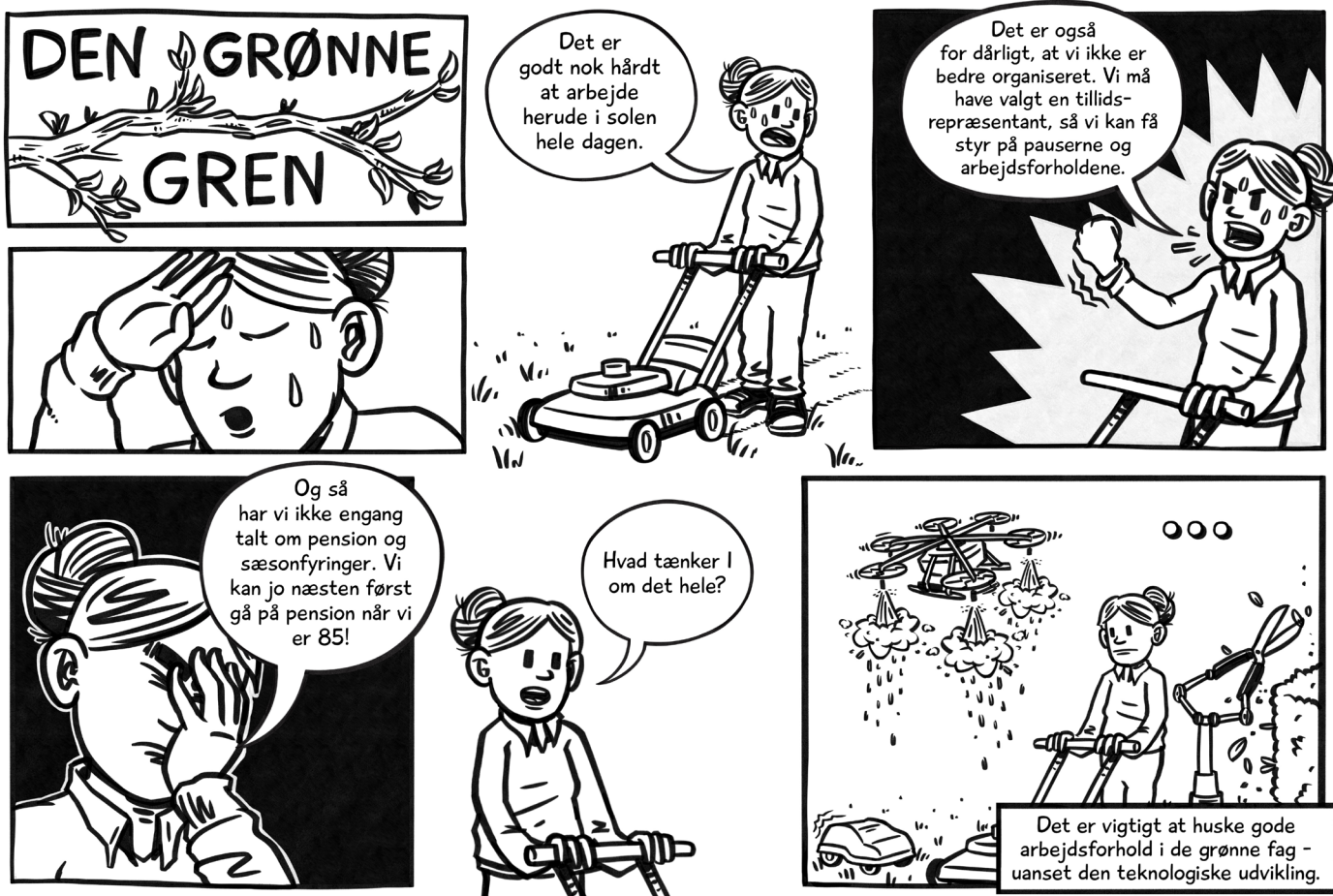

ILLUSTRATION: VALDEFAR